

M. Kriška a kolektív: Memorix klinickej farmakológie.

Slovak Academic Press, Bratislava 2002, 880 s.

V poslednej dobe sa hodne diskutuje o budúcnosti knihy ako zdroji informácií. Osobitné miesto má kniha pri výučbe a doškolení. Napriek obrovskému rozmachu a stále sa rozširujúcej dostupnosti nových informačných zdrojov, najmä internetu, prieskum medzi lekármi na Slovensku jednoznačne ukázal, že monografická literatúra patrí u nás k základným zdrojom poznatkov. Napriek tomu sa aj u nás hľadajú nové a modernejšie formy. Klasickú učebnicu nahrádzajú integrované medziodborové vedecké publikácie, rozsiahle kompendiá nahrádzajú modernejšie memorixy, ktoré sú určené pre prehľadné a rýchle obsiahnutie kvanta najnovších poznatkov a ich rýchle zatriedenie do už osvojených poznatkov. Tento obsiahlejší úvod k recenzovanej knihe má priblížiť evidentnú snahu editora a kolektívu autorov nájsť najvhodnejšiu formu pre poskytnutie up to date informácií z klinickej farmakológie. A hneď treba povedať, že autori dokonale využili priestor a možnosti „memorixov“ a precízne a účelne zabudovali do ich štruktúry najnovšie poznatky z oblasti všeobecnej a špeciálnej klinickej farmakológie. Netreba snáď pripomínať sústredenú snahu editora knihy budovať klinickú farmakológiu a vytvárať pre ňu potrebný priestor a odborné zázemie. Napriek tomu, že je to práca u nás neraz narážajúca na nepochopiteľné bariéry, treba povedať, že prof. Kriška aktívne ako autor a spoluautor vstupuje veľmi nezištne a veľmi úspešne do mnohých projektov (za mnohé uvedieme dielo prof. Ďuriša a spol.: Princípy internej medicíny, I-III, 2001), kde sa práve vďaka nemu stretáme s základmi klinickej farmakológie. Memorix klinickej farmakológie je v tomto ohľade završením jeho snahy pripraviť koncept klinickej farmakológie, bez ktorej sa súčasná medicína (najmä interná medicína) nemôže zaobiť. Vo všeobecnej časti autori opísali princípy pôsobenia liekov, riziká, ktoré súvisia s ich užívaním, načrtávajú zásady liekovej politiky, využitia liekov a farmakoekonomiky. Osobitnú pozornosť autori venujú rizikovým skupinám pacientov z hľadiska užívania jednotlivých liekov a liekových skupín (gravidita, vek, osobitne detský vek a staroba, liekové interakcie). Jednotná

stavba kapitol v memorixoch uľahčuje čitateľovi orientáciu v zatriedení detský vek a staroba, liekové interakcie). Jednotná stavba kapitol v memorixoch uľahčuje čitateľovi orientáciu v zatriedení lieku, mechanizmoch jeho účinkov, farmakokinetike, indikáciách, rizikách aj jeho interakciách. Dielo spĺňa najnáročnejšie požiadavky modernej vedeckej publikácie, umožňuje využívať pre štúdium ďalšie literárne zdroje, ktoré sú uvedené pri každej časti. Napriek tomu, že na autorstve sa spolupodieľalo viac ako 50 popredných teoretických a klinických pracovníkov, knihu charakterizuje jeden rukopis, dôsledná disciplína v obsahu aj štruktúre zostavených častí, čo je zrejme obrovskou zásluhou hlavného editora a treba povedať, že je to na prospech diela a jej čitateľa, ako užívateľa. Každú časť dopĺňajú prehľadné tabuľky, v ktorých sú uvedené generické názvy, firemné názvy aj liekové formy, ale napríklad aj látka, mechanizmus účinku, indikácie, dávkovanie, prípadne NÚL, interakcie, výsledok reakcie. Knihu dopĺňa prehľadný a obsažný vecný index, ktorý dovoľuje rýchlo nájsť nielen všetky liečivá, ale aj generiká, či orientovať sa vo firemných názvoch všetkých spomenutých preparátov. Obsah knihy je v zhode s jej formálnym tlačiarskym a knihviazačským spracovaním, čo odzrkadľuje vysokú profesionalitu Vydavateľstva SAP, ktoré aj týmto dielom potvrdzuje prioritu pri príprave medicínskych publikácií u nás. Z uvedeného vyplýva, že klinická farmakológia je spracovaná komplexne a na vysokej didaktickej úrovni, čo vystihuje editora aj väčšinu autorov, ako skúsených vysokoškolských pedagógov. Záverom možno konštatovať, že Memorix klinickej farmakológie sa nepochybne zaradí medzi „klasiku“ lekárskej odbornej literatúry a bude patriť k základným pregraduálnym a postgraduálnym učebniciam modernej medicíny a farmácie. Kniha je určená teda nielen medikom a farmaceutom, ale aj všetkým lekárom a som presvedčený, že v knižnici každého praktického lekára ju nahradí vždy iba jej ďalšia a ďalšia reedícia.

Doc. MUDr. Marián Bernadič, CSc.